

АЦЭНКА АСАЦЫЯТЫУНАЙ КАМБІНАЦЫЙНАЙ ЗДОЛЬНАСЦІ БАЦЬКОЎСКІХ ФОРМАУ ПЕРШАЙ, ПЯТАЙ І ШОСТАЙ ЛІНІЙ СЕЛЕКЦЫІ БелНДІЖ

Эфектыўнасць гібрыдызацыі вызначаецца ўдзелам у ёй спецыялізаваных ліній, правяраных на камбінацыйную здольнасць. Генетычная абумоўленасць камбінацыйнай здольнасці дае магчымасць прагназаваць вынікі скржавання для атрымання эфекту гетэрозісу. У сувязі з гэтым узнікае неабходнасць папярэдняй ацэнкі камбінацыйнай здольнасці ліній з мэтай выкарыстання названай уласцівасці ў селекцыі.

Лініі, якія выкарыстоўваюцца ў скржаванні, маюць адначасова дадатныя ацэнкі камбінацыйнай здольнасці па адных прыкметах і адмоўныя — па другіх. Паколькі асацыятыўны адбор прадугледжвае ацэнку па комплексе прыкмет, то гэта ў значнай ступені ўскладняе вызначэнне каштоўнасці асобнай лініі жывёлін як генетычнай цэласнай сістэмы.

Для характарыстыкі бацькоўскіх формаў па комплексе прыкмет прапанавана выкарыстоўваць ацэнкі асацыятыўнай камбінацыйнай здольнасці (АКС). Яна характарызуецца здольнасцю бацькоўскіх формаў як цэласнай генетычнай сістэмы ўплываць на комплекс асацыіраваных колькасных прыкмет у гібрыда пры скржаванні:

$$\text{АКС} = \hat{g}_a + \sum_{k=1}^m b_k \hat{g}_k,$$

дзе $\hat{g}_a$ — ацэнка АКС па асноўнай прыкмеце; $\hat{g}_k$ — ацэнка АКС у k -й асацыіраванай прыкмеце; b_k — каэфіцыент рэгрэсіі k -й асацыіраванай прыкметы на асноўную [1, 2].

Пры ацэнцы рэпрадуктыўных якасцяў свіней па АКС (табліца) вылучаны лініі з высокімі яе значэннямі — мацярынскія формы першай (1,4336) і пятай (1,8464) ліній. Сярод бацькоўскіх формаў паказчык АКС мае шостая лінія (1,7090).

Ацэнка камбінацыйных эфектаў адкормачных і мясных якасцяў дазволіла вылучыць бацькоўскія формы пятай (0,5688) і мацярынскія першай (0,3511) ліній, якія характарызуюцца высокімі паказчыкамі асацыятыўнай камбінацыйнай здольнасці.

Праведзены аналіз ліній дае падставы меркаваць, што бацькоўскія формы з высокімі паказчыкамі асацыятыўнай камбінацыйнай здольнасці па рэпрадуктыўных, адкормачных і мясных якасцях пры скржаванні ўтвараюць лепшыя камбінацыі для атрымання гетэрозіснага гібрыду.

Характарыстыка ліній свіней па асацыятыўнай камбінацыйнай здольнасці (АКС)

Лінія	Паказчыкі АКС	
	рэпрадуктыўныя якасці	адкормачныя і мясныя якасці
Мацярынская:		
першая	1,4336	0,3511
пятая	1,8464	-1,6909
шостая	-4,1627	0,0069
Бацькоўская:		
першая	-0,1335	-0,0929
пятая	-1,4078	0,5688
шостая	1,7090	0,0499

Літаратура

1. Савченко В. К. Генетический анализ в сетевых пробных скрещиваниях. Минск, 1984. С. 124.
2. Савченко В. К. Генетический анализ и синтез в практической селекции. Минск, 1987.

БелНДІЖ

*Паступіў у рэдакцыю
03.01.91*